

OPONETNÍ POSUDEK

Název práce:	Škola na Pohořelci soudobá škola v historickém prostředí a scelení náměstí diplomový projekt, AR 2022/2023, LS
Autor:	Bc. Marie Vávrová
Fakulta/ústav:	Fakulta architektury ČVUT, Ústav navrhování III
Vedoucí diplomové práce:	Ing. arch. Marek Chalupa a Ing. arch. Kamila Holubcová
Oponent práce:	Ing. arch. Tomáš Havlíček

Zadání

Klíčovou roli v této nelehké architektonické úloze evidentně sehrálo stanovení priorit a formulace limitů zastavění v daném místě. Nová městská komunikace zde způsobila nezacelenou trhlinu ve struktuře města, a to v citlivém rohu protáhlého historického trojúhelníkového náměstí. Dopravní žíla zde vyryla hlubokou jizvu, kterou je třeba novým návrhem zaléčit. Uzavřením nedostavěného školního bloku a sevřením procházejících komunikací lze dodefinovat jasné hrany zástavby, a tak posílit městský charakter pro pěší na úkor dnes rozpínavé dopravy.

Vnímám i z předchozích prací atelieru na toto téma, že byl kladen velký důraz na doslovné uzavření náměstí v čáře původní fronty domů, a to i přesto, že zde byla následně novou výstavbou, vč. školy samotné, nastolena regulace poněkud jiná, která v mnoha parametrech významně mění původní pravidla. Osobně se domnívám, že není nezbytně nutné vepisovat nové domy důsledně do stopy původní zástavby, která stála tehdy v poněkud jiné konstelaci. Nedojde-li k naplnění původní frontové linie náměstí, lze o to jednoznačněji dostavět nedokončený blok tak, aby se i přesto mohla škola stát významnou budovou na náměstí. Chyby ve strukturách města mohou přinést nový potenciál.

Mimochodem ještě na okraj: stávající Územní plán HMP je v tomto místě zcela nekonstruktivní, jelikož konzervuje torzo školy zelenou nezastavitelnou plochou. Bylo by vhodné toto změnit, aby mohly být diskutované vize, ať už v jakékoliv formě, naplněny.

Dovolil jsem si poněkud osobní úvod, aby bylo zřejmé, jakou optikou je na věc nahlíženo.

Rozbor

Analýza kontextu místa a typologie školy byla autorkou v rámci diplomního semináře velmi pečlivě a přehledně popsána, a to včetně praktické části, kde byla stanovena regulace pro budoucí návrh.

Urbanismus a kontext

Návrh dostavby stávající školní srostlice byl v případě tohoto návrhu evidentně ovlivněn skutečností, že autorka je absolventem předmětného Gymnázia Jana Keplera, prostředí dobře zná a „má ho zažité“. Rozhodla se nestavět školu novou, ale pouze doplnit některé nedostatečné funkce chybějící ve stávajících budovách – důstojný jednoznačný vstup, kapacitní školní jídelnu, novou velkou školní aulu a několik chybějících tříd se zázemím. Byla vedena, možná trochu sentimentální, snahou posílit status stávajícího Gymnázia a nekonkurovat školou novou. Z pohledu stavebního objemu potřebného pro uzavření bloku se ovšem jedná o nedostatečně malý stavební program, který nenaplnuje objemovou regulaci a nevyužívá dostatečně potenciál místa. V řešení je nastíněna možnost budoucí dostavby, ale není zřejmé, proč se blok nedostavuje už nyní, když ta potřeba tady je.

Dostavba hlavní budovy školy je ustoupená z nároží, které je obsazeno až monumentálními ochozy. Tato cezura bohužel ne příliš dostatečně uzavírá rozpadlý blok, a jde svojí filozofií trochu proti étosu původního zadání – ztn. zaplnit chybějící uliční objem. Vzniká nicméně velmi důstojný a působivý vstupní předprostor školy.

Aby byla naplněna představa uzavřeného náměstí, je v návrhu uvažována samostatná solitérní budova, jakýsi špalíček s multifunkční společenskou náplní – kavárna, knihovna a edukačně výstavní prostory věnované Tychovi Brahe. Tato budova svojí konstitucí sice poněkud zastínila budovu Gymnázia, ale díky své sebevědomé pozici a všesměrné orientaci, dokáže dobře vyřešit vztahově komplikované uzavření náměstí.

Typologie a dispozice

Dispozice školy je navržena utilitárně, nicméně některé partie nastolují otazníky.

Nový vstupní objekt školy je přistavěn ke slepému štítu původní historické budovy, na konec dispozičního „hada“, tvořeného dvojtraktem navazujících stávajících školních budov ve tvaru písmene Z. Vytváří jakési nové těžiště, které je ovšem komunikačně ne příliš efektivně až na konci dlouhé lámané chodby. Dokola je propojeno pouze zaskleným ochozem na úrovni přízemí. Schodišťová hala členěná po patrech propojuje všechny nové společné prostory školy. Kapacitní školní jídelna je umístěná v polozapuštěném podlaží pod vstupním ambitem s omezeným kontaktem do exteriéru a generuje problematické umístění kuchyně s přípravkami na špatně dostupné místo v suterénu. Nová velká školní aula je bohužel zcela bez denního osvětlení, umístěná v suterénních prostorech s limitně malou světlou výškou. Dispozice nových učeben trochu repetitivně navazuje na dispoziční dvojtrakt historických budov, bez přidání nových kvalitativních hodnot. Nároží je s prominutím „zabitě“ umístěním bloku záchodů.

Solitérní budova orientovaná do náměstí je naproti tomu navržena velmi konzistentně se silným symbolickým příběhem vepsaného kruhu. Robustní symetrické středové uspořádání dává budově významnou přidanou hodnotu.

Architektura

Silueta domů do ulice Keplerova je díky vynechanému objemu sympaticky odlehčena a vytváří atraktivní meziprostor při vstupu do školy. Budova školy pracuje s klínovitou podnoží na výšku dvou podlaží, což činí výškový rozdíl mezi ulicemi Parlérova a Hládkov. Tím je dosaženo optického snížení budovy i ve vztahu k historickým budovám, které jsou také horizontálně členěny. Škola z principu nenabízí živý parter, i proto je zde pozitivní prolomení uliční fronty. Fasády jsou velice kultivované a svojí tektonikou a členěním navazují na okolní domy. Horní otevřené podlaží odlehčuje střešní ukončení domu při zachování sebevědomé tvarové jednoduchosti.

Solitérní budova uzavírající náměstí je velmi transparentní, čemuž napomáhají volné rohové pozice i horní otevřený ochoz. Jednotlivé fasády se obracejí do různých prostorů a každá je věnována jedné z funkcí. Fasády mají potlačené horizontální členění a stojí sloupovým přímo na chodníku – to pozitivně zdůrazňuje jeho výjimečnost, společenskou funkci a významnou pozici v parteru.

Náměstí

Předmětem návrhu byla koncepční úvaha o podobě přilehlého náměstí. Bylo konstatováno zrušení vnitřních parkovacích stání a vrácení náměstí pěším. Úvaha není dále rozvedena, ale domnívám se, že kultivace náměstí by vyžadovala zásadnější intervenci, aby se stala atraktivní pro pěší. V nastíněném stavu je střední vyprázdněná plocha lemovaná komunikací s podélnými stánkami odříznutá od provozu pěších podél front náměstí. V západní části náměstí je logicky rozšířena společná plocha za tramvajovým tělesem, která vytváří předprostor před kasárenskou budovou a novým špalíčkem.

Forma zpracování

Návrh je prezentován velmi přehledně, strukturovaně a obsahuje veškeré potřebné přílohy dokumentující souvislosti a kontext návrhu. Trochu postrádám jednoduchá schémata vysvětlující principy silných stránek návrhu, které by jednoduše přiblížili způsob uvažování a genezi návrhu. V situacích by se slušelo doplnit alespoň místopisné popisy a komentář. Vizualizacím a zákresům by pomohlo lepší zpracování kontextu v rámci okolí, což je samozřejmě obtížné, pokud není vymodelovaná a rendrovaná i část situace a obecně více stafáže a dějů, které by architekturu zabýdly a více „prodaly“ navržené řešení.

Závěr

Zadání projektu bylo splněno a zvolený postup řešení byl podložen odpovídající analýzou vstupů. Východiska byla dobře formulována, ač návrh je samozřejmě limitován zkušeností s takto velkým a složitým architektonickým úkolem. Po formální stránce je práce velice přehledná a obsahuje patřičné přílohy dostatečně dokumentující navržené řešení.

Celkově hodnotím diplomový projekt jako kvalitní a doporučuji práci k obhajobě.

Návrh klasifikace: B - VELMI DOBRĚ

Náměty k obhajobě:

Jak byste vysvětlila vztah dostavěného Gymnázia a nově navrženého solitéru na náměstí?

Jaký je provozní model nově navržené solitérní budovy uzavírající náměstí?

V Benešově, 6. 6. 2023

Ing. arch. Tomáš Havlíček